

Економіка підприємств

УДК [658:621]:658.14/.17
JEL G32, L64

О. М. Чубка

Фінансова стійкість машинобудівних підприємств: поняття та оцінка

Проведено огляд економічної літератури та нормативних актів щодо поняття фінансової стійкості. Виділено трактування фінансової стійкості у вузькому (отождошення фінансової стійкості з окремими економічними категоріями) та широкому значеннях (розгляд фінансової стійкості як комплексного багатofакторного поняття). Подано напрями аналізу фінансової стійкості. Наведено характеристику трьох найпоширеніших варіантів визначення типу фінансової стійкості підприємств відповідно до нормативних актів і поглядів науковців. Проведено розрахунок показників для визначення типу фінансової стійкості на прикладі машинобудівних підприємств і порівняння результатів. Доведено доцільність врахування лише виробничих запасів при визначенні типу фінансової стійкості. Дано характеристику абсолютної та нормальної фінансової стійкості, нестійкого та кризового фінансового стану. Встановлено взаємозв'язок між значенням коефіцієнта незалежності та типом фінансової стійкості. Проведено аналіз фінансової стійкості машинобудівних підприємств Львівської області з врахуванням внутрішніх і зовнішніх чинників.

Ключові слова: фінансова стійкість, абсолютна фінансова стійкість, нормальна фінансова стійкість, нестійкий фінансовий стан, кризовий фінансовий стан, власний капітал, залучений капітал, коефіцієнт фінансової автономії.

Фінансова стійкість належить до одного з найважливіших напрямів аналізу фінансового стану, оскільки визначає ефективність управління підприємством. Для того щоб підприємство було прибутковим, плато – та кредитоспроможним, нарощувало свій капітал, успішно розвивалося, воно передусім має бути фінансово стійким, тобто його політика управління фінансовими ресурсами має бути спрямована на ефективне формування та використання власних і позикових фінансових ресурсів. Зміцнення рівня фінансової стійкості є особливо актуальним в умовах нестабільності економіки, адже є основною умовою виживання підприємства, його адаптації до змін у зовнішньому середовищі та реалізації запланованих цілей.

У науковій літературі існує багато визначень фінансової стійкості. Найчастіше поняття фінансової стійкості прив'язується до платоспроможності підприємства. Наприклад, І. Г. Ловінська обгрунтувала фінансову стійкість як «певний стан рахунків підприємства, що гарантує його постійну платоспроможність» [1, с. 253]. Багато вчених не згодні з подібними трактуваннями і вважають, що не можна зводити поняття фінансової стійкості лише до платоспроможності, адже для підтримання фінансової стійкості важливе значення має розмір отриманого прибутку. Так, В. Г. Гончар подав більш деталізоване визначення: «Фінансова стійкість є найбільш повною оцінкою якості господарювання будь-якого підприємства, бо характеризує як прибутковість підприємства, так і його фінансову незалежність, вміння оптимально використовувати оборотні та основні кошти, що дозволяє ефективно здійснювати фінансово-господарську діяльність» [2, с. 87]. Ще інші науковці отождожують поняття фінансового стану та фінансової стійкості, але при цьому фінансова стійкість розуміється ними як стійкий або позитивний фінансовий стан. Н. О. Гребенюк стверджував, що «фінансова стійкість – такий фінансовий стан та економічний стан підприємства, за якого платоспроможність зберігає тенденцію до стійкості, тобто постійна у часі, а співвідношення власного і позикового капіталу перебуває у межах, які забезпечують цю платоспроможність» [3, с. 317].

Крім перерахованих підходів до трактування фінансової стійкості є ще інші погляди, що пов'язуються між собою. Так, наприклад, Г. В. Савицька

© О. М. Чубка, 2016.

під фінансовою стійкістю розуміла «здатність суб'єкта господарювання функціонувати і розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів і пасивів у зовнішньому і внутрішньому середовищі, яке змінюється; що гарантує його постійну платоспроможність та інвестиційну привабливість в межах припустимого рівня ризику» [4, с. 621]. Н. М. Гапак і С. А. Капштан вважали, що «фінансова стійкість підприємства – здатність підприємства здійснювати основну й інші види діяльності безперервно, не зважаючи на ризики й зміни в середовищі бізнесу, які можуть відбуватися в процесі господарської діяльності підприємства» [5, с. 192]. Найбільш широке визначення фінансової стійкості дали М. В. Ігнатишин та О. В. Алтухова: «Фінансова стійкість – це певна узагальнена характеристика сукупності показників фінансового стану підприємства, яка характеризує стан розміщення, а, отже, управління фінансовими ресурсами, а не окрема підсистема показників фінансового стану підприємства» [6, с. 104].

Отже, деякі науковці вважають, що поняття фінансової стійкості є тотожним до окремих економічних категорій: платоспроможності, прибутковості підприємства, його фінансового стану, стану активів чи фінансових ресурсів. Натомість інша група науковців стверджує, що визначення фінансової стійкості має бути більш ширшим і комплексно враховувати різні сторони фінансово-господарської діяльності підприємств.

Метою статті є узагальнення підходів науковців до сутності фінансової стійкості, показників її оцінки, порівняння методів визначення типу фінансової стійкості, враховуючи погляди науковців і нормативно-законодавчі акти, а також аналіз фінансової стійкості машинобудівних підприємств Львівської області.

Огляд наукової літератури щодо фінансової стійкості показав, що немає одностайної думки у її визначенні. Таким чином, враховуючи погляди науковців щодо трактування фінансової стійкості, можна їх умовно поділити на дві групи: визначення у вузькому значенні (поняття фінансової стійкості ототожнюється з певними економічними категоріями) та широкому значенні (стійкість подається через взаємозв'язок групи показників). Багато науковців розглядають фінансову стійкість більш вузько і виражають її лише через платоспроможність або фінансові результати, або стан активів тощо. Якщо звернутись до нормативно-правової бази, то у листі Міністерства доходів і зборів України від 05.06.2013 р. «Про направлення доопрацьованих Методичних рекомендацій» вказано, що «фінансова стійкість підприємства – ступінь забезпечення власним капіталом для ефективного ведення діяльності» [7]. Основним критерієм для визначення фінансової стійкості, згідно з листом, є наявність на підприємстві власного капіталу, тобто фінансова стійкість також розуміється у вузькому значенні. Але враховуючи той факт, що фінансова стійкість дозволяє підприємству ефективно функціонувати та розвиватись, попри внутрішні (техніка, технологія, стан активів і пасивів, витрати, структура продукції) і зовнішні фактори (економічні умови господарювання, нормативно-законодавча база, платоспроможність споживачів), отримувати прибуток і вчасно виконувати свої зобов'язання перед іншими суб'єктами господарювання, варто розглядати сутність цього поняття в широкому значенні. Тобто фінансова стійкість підприємства – це комплексна та багатofакторна економічна категорія, яка тісно пов'язана з іншими показниками, що характеризують фінансовий стан підприємства.

На практиці фінансову стійкість оцінюють на основі фінансової звітності підприємств за допомогою певної системи показників:

- по-перше, на основі звіту про фінансовий стан (балансу) розраховують абсолютні показники (власні, довгострокові та короткострокові джерела фінансування). Значення цих показників використовуються в подальшому для визначення типу фінансової стійкості підприємства;
- по-друге, проводять розрахунок відносних показників (також на основі даних балансу). Ці показники дозволяють оцінити залежність чи незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування, співвідношення між власним і залученим капіталом, стан основних та обігових коштів на підприємстві. Одним з основних у цій групі показників є коефіцієнт

фінансової незалежності (автономії), який ще називають коефіцієнтом платоспроможності. Серед інших показників виділяють: коефіцієнт фінансової залежності; коефіцієнт фінансування; коефіцієнт фінансового левериджу; коефіцієнт забезпеченості власними обіговими коштами тощо;

- по-третє, для визначення зони беззбитковості підприємства бажаним є розрахунок порогу рентабельності і запасу фінансової стійкості. Для визначення цих показників необхідні дані про дохід від реалізації продукції, які беруть зі звіту про фінансові результати. На основі отриманих значень визначають, на скільки може бути зменшений дохід від реалізації, щоб підприємство не потрапило в зону збитковості.

Відповідно до зазначеного листа Міністерства доходів і зборів визначають такі абсолютні показники фінансової стійкості:

а) наявність власного обігового капіталу (*ВОК*), що визначається як різниця власного капіталу (рядок 1495 пасиву балансу) та необігових активів (рядок 1095 активу балансу). Якщо необігові активи на підприємстві необґрунтовано збільшуються, то зменшується власний обіговий капітал, а значить збільшується сума залучених фінансових ресурсів, і посилюється фінансова залежність підприємства.

б) наявність власного обігового і довгостроково залученого капіталу (*ВД*), що визначається як сума власного оборотного капіталу та довгостроково залученого капіталу (рядок 1595 пасиву балансу). Цей показник називається перманентним капіталом (науковці називають його функціонуючим капіталом). При визначенні цього показника звертають увагу на відсоткове відношення власних і залучених фінансових ресурсів, адже при більшій частці власних ресурсів у загальній сумі перманентного капіталу підприємство є більш стійким.

в) загальна величина капіталу (*ЗВ*), що визначається як сума власного обігового і довго- та короткостроково залученого капіталу. У зазначеному листі вказується, що значення величин довго- та короткостроково залученого капіталу має надати підприємство.

На основі перерахованих абсолютних показників роблять висновок про тип фінансової стійкості на підприємстві (табл. 1).

Таблиця 1

Типи фінансової стійкості підприємства відповідно до листа Міністерства доходів і зборів України

	<i>ВОК</i>	<i>ВД</i>	<i>ЗВ</i>
Абсолютна стійкість	> 0	> 0	> 0
Нормальна стійкість	< 0	> 0	> 0
Нестійкий фінансовий стан	< 0	< 0	> 0
Кризовий фінансовий стан	< 0	< 0	< 0

Іншою є позиція науковців щодо визначення типу фінансової стійкості. Вони стверджують, що, крім визначення основних джерел формування запасів, обов'язково необхідно порівнювати їх значення з величиною запасів (причому одні науковці вважають за необхідне порівнювати всі запаси, а інші – лише виробничі). Відповідно до цього, виділяють такі ж за назвами, як у листі Міністерства доходів і зборів України, чотири типи фінансової стійкості:

- якщо для фінансування запасів достатньо власного обігового капіталу, то йде мова про абсолютну фінансову стійкість;
- якщо для фінансування запасів, крім власного обігового капіталу, залучаються довгострокові кредити – про нормальну фінансову стійкість;
- якщо для фінансування запасів, крім власних і довгостроково залучених коштів, використовуються короткострокові кредити – про нестійкий фінансовий стан;
- якщо для фінансування запасів не вистачає всіх джерел їх формування – про кризовий фінансовий стан.

Абсолютна та нормальна фінансова стійкість свідчать про відсутність порушень фінансової дисципліни, характеризуються прибутковістю господарювання. При

нестійкому фінансовому стані платоспроможність порушена, хоча за рахунок додаткових джерел фінансування є можливість її відновити, а рентабельність знижується. При кризовому стані підприємству загрожує банкрутство.

Отже, виходячи з такого трактування типу фінансової стійкості, основним її зовнішнім проявом є забезпеченість запасів відповідними джерелами формування, а наслідком – платоспроможність або її втрата.

На основі даних фінансової звітності машинобудівних підприємств Львівської області [8] проведемо аналіз фінансової стійкості. Вихідні дані для проведення аналізу подані у табл. 2.

Таблиця 2

Динаміка фінансових показників машинобудівних підприємств Львівської області протягом 2012-2014 рр.

Показники	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
ПАТ «Концерн-Електрон»			ДП «Львівський бронетанковий завод»			
Власний капітал	363740	351015	342845	73940	69502	68346
Довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	0	0
Короткострокові кредити	0	0	0	0	13589	32760
Поточні зобов'язання	1168	366	637	39615	34043	160155
Необоротні активи	246477	234838	231109	40270	33830	38345
Запаси	9	11	18	46978	30951	107295
Виробничі запаси	9	11	18	20095	15582	28537
ВАТ «Дрогобицький машинобудівний завод»			ПАТ «Дрогобицький завод автомобільних кранів»			
Власний капітал	28964	30724	27306	51984	9954	66062
Довгострокові зобов'язання	0	0	0	2592	34422	56610
Короткострокові кредити	2029	1969	1969	57122	22720	20570
Поточні зобов'язання	24212	22537	23704	96066	92393	144236
Необоротні активи	14042	13296	11763	65152	61786	57155
Запаси	18141	17139	14872	34131	27094	23407
Виробничі запаси	5269	4746	3350	17743	12770	19407

Для визначення типу фінансової стійкості обраних підприємств необхідно провести розрахунки, враховуючи три варіанти:

- відповідно до методики, запропонованої Міністерством доходів і зборів, тобто визначивши показники $ВОК$, $ВД$ і $ЗВ$;
- порівнявши джерела формування фінансових ресурсів з величиною всіх запасів, тобто показники $\Delta ВОК(З)$, $\Delta ВД(З)$, $\Delta ЗВ(З)$;
- порівнявши джерела формування фінансових ресурсів з величиною виробничих запасів, тобто показники $\Delta ВОК(ВЗ)$, $\Delta ВД(ВЗ)$, $\Delta ЗВ(ВЗ)$.

Результати розрахунку подані в табл. 3.

Отже, результати визначення типу фінансової стійкості повністю збігаються на трьох підприємствах з чотирьох аналізованих за методикою, розробленою Міністерством доходів і зборів, і при порівнянні джерел фінансування з величиною лише виробничих запасів. Якщо до уваги брати всі запаси, то фінансова стійкість погіршується.

Як відомо, запаси, відповідно до балансу, включають виробничі запаси, незавершене виробництво, готову продукцію та товари. У статті «виробничі запаси» відображається вартість сировини, основних, допоміжних матеріалів, палива, малоцінних і швидкозношуваних предметів та інших матеріалів, які становлять основу продукції, що виготовляється. Виробничі запаси підлягають перетворенню у процесі виробництва і їх достатній обсяг забезпечує рівномірну, безперебійну роботу на підприємстві. Тому вважаємо за доцільне порівнювати джерела фінансових ресурсів лише з величиною виробничих запасів, адже від їх належного фінансування буде залежати операційний цикл на підприємстві. Інші

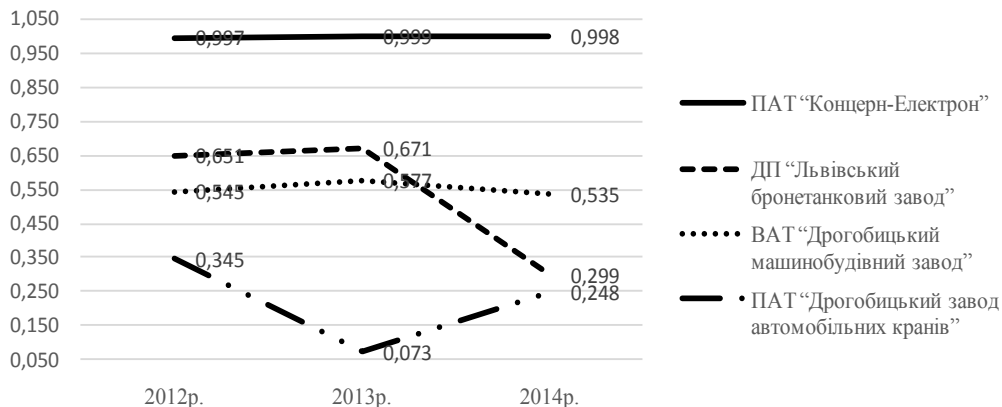

Рис. 1. Динаміка значень коефіцієнта фінансової незалежності машинобудівних підприємств Львівщини за 2012-2014 рр. (розраховано та подано на основі [8])

спеціальних автомобілів, матеріалів для електроніки, побутової техніки тощо. Продукція підприємства відповідає європейським вимогам, користується попитом, тобто підприємство успішно функціонує на ринку за рахунок власних коштів.

ДП «Львівський бронетанковий завод» входить до складу «Укроборонпрому» і займається виробництвом та ремонтом військової техніки. У зв'язку з воєнними подіями на сході України підприємство збільшило обсяги діяльності. Збільшення суми короткострокового кредиту та поточних зобов'язань у 2014 р. призвело до збільшення залежності ДП від зовнішніх джерел фінансування (коефіцієнт фінансової незалежності зменшився з 0,65 до 0,29). Попри це підприємство є фінансово стійким.

ВАТ «Дрогобицький машинобудівний завод» займається виробництвом сучасного нафтопромислового і газового обладнання. Завод успішно працює не тільки на ринку України, але і на ринках Узбекистану, Туркменістану, Росії (обсяги експорту в Росію скоротилися протягом останніх років). Підприємство є фінансово стійким, залучений капітал не перевищує власний.

ПАТ «Дрогобицький завод автомобільних кранів» на ринку машинобудування існує вже досить довго та виготовляє потужні автокрани, крани, вантажопідйомну техніку, циліндри та запчастини. Але враховуючи низку зовнішніх і внутрішніх чинників наразі підприємство перебуває не в найкращому стані. Завод тісно співпрацював з Росією, але внаслідок військових дій на сході країни він втратив цю частину ринку. За рахунок перевищення темпів зростання короткострокових і довгострокових зобов'язань над темпами зростання власного капіталу підприємство є залежним від зовнішніх кредиторів. Тип фінансової стійкості за трьома варіантами показує різні результати, тобто невисоке значення коефіцієнта фінансової незалежності погіршує тип фінансової стійкості. У 2013 р. спостерігався кризовий фінансовий стан при коефіцієнті фінансової незалежності 0,073. У 2014 р. власні обігові кошти набули додатного значення, але за рахунок зменшення необігових активів, що є негативною тенденцією. Фінансовий стан у цьому році характеризувався як нормальний, а коефіцієнт фінансової незалежності становив 0,24. Для відновлення фінансової стійкості, а отже погашення зобов'язань і нарощення виробничих потужностей, ПАТ «Дрогобицький завод автомобільних кранів» потребує припливу нових фінансових ресурсів. Одним з варіантів покращення ситуації може бути фінансова санація підприємства.

Враховуючи наукову і практичну значимість фінансової стійкості та результати дослідження, можна зробити такі висновки:

1. У науковій літературі та нормативних актах не існує єдності у визначенні поняття фінансової стійкості. Автором виділено трактування фінансової стійкості

у вузькому та широкому значенні. У листі Міністерства доходів і зборів України визначено, що фінансова стійкість визначається наявністю на підприємстві власного капіталу. Науковці прирівнюють фінансову стійкість до платоспроможності, фінансового стану, прибутковості, стану активів тощо. Оскільки фінансова стійкість залежить від різних аспектів діяльності підприємств, то її необхідно розглядати як комплексне поняття, тобто у широкому значенні. Від фінансової стійкості підприємства залежить його спроможність оновлювати техніку та технологію, збільшувати виробничі потужності, запаси товарно-матеріальних цінностей тощо.

2. Дослідження показали відмінності при визначенні типу фінансової стійкості, враховуючи погляди науковців і нормативно-законодавчі акти. Визначення типу фінансової стійкості за методикою, запропонованою Міністерством доходів і зборів, та при порівнянні джерел формування запасів з величиною виробничих запасів, показало збіг результатів на трьох підприємствах з чотирьох аналізованих. Автором доведено доцільність врахування лише виробничих запасів при визначенні типу фінансової стійкості. Врахування всіх запасів (виробничі запаси, незавершене виробництво, готова продукція, товари) є недоречним та погіршує тип фінансової стійкості. Встановлено взаємозв'язок між значенням коефіцієнта незалежності та типом фінансової стійкості: збільшення частки власного капіталу посилює фінансову стійкість підприємств.

3. Аналіз показників діяльності основних машинобудівних підприємств Львівської області дозволив зробити висновок про абсолютну фінансову стійкість ПАТ «Концерн-Електрон», ДП «Львівський бронетанковий завод» і ВАТ «Дрогобицький машинобудівний завод» і порушення фінансової рівноваги на ПАТ «Дрогобицький завод автомобільних кранів».

Обраний напрям дослідження має перспективи для подальшого розвитку, адже одним з головних питань при залученні зовнішніх джерел фінансування залишається пошук і вибір правильної методики визначення фінансової стійкості підприємства.

Список використаних джерел

1. Ловінська І. Г. Фінансова стійкість організації як індикатор економічного потенціалу / І. Г. Ловінська // *Фінанси, облік і аудит*. – 2014. – № 1 (23). – С. 252-259.
2. Гончар В. Г. Порівняння фінансової стійкості підприємств на основі найбільш поширених показників / В. Г. Гончар // *Економіка та держава*. – 2015. – № 10. – С. 87-92.
3. Гребенюк Н. О. Динамічний аналіз фінансової стійкості підприємств / Н. О. Гребенюк // *Теорія та практика державного управління*. – 2015. – № 1 (38). – С. 316-322.
4. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства / Г. В. Савицька. – К. : Знання, 2005. – 662 с.
5. Гапак Н. М. Особливості визначення фінансової стійкості підприємства / Н. М. Гапак, С. А. Капштан // *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. – 2014. – Вип. 1 (42). – С. 191-196.
6. Ігнатишин М. В. Фінансова стійкість підприємства як гарантія забезпечення платоспроможності / М. В. Ігнатишин, О. В. Алтухова // *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія Економіка*. – 2014. – Вип. 2 (2). – С. 103-112.
7. Про направлення доопрацьованих Методичних рекомендацій щодо встановлення загрози виникнення, накопичення або непогашення податкового боргу та проведення аналізу фінансового стану підприємств, які звертаються до органів Міндоходів для розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу) : Лист Міністерства доходів і зборів України від 5 червня 2013 р. № 7017/7/99-99-11-02-03-17. – Режим доступу : <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/gna/4001-7017.html>
8. Сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України. – 2016. – Режим доступу : www.smida.gov.ua

References

1. Lovinska, I. H. (2014). Finansova stiykist' orhanizatsiyi yak indyikator ekonomichnoho potentsialu [Financial stability of the organization as the economic potential indicator]. In *Finansy, oblik i audyt* [Finance, Accounting and Auditing]: Vol. 1 (23) (pp. 252-259). [in Ukrainian].
2. Honchar, V. H. (2015). Porivnyannya finansovoyi stiykosti pidpryyemstv na osnovi naybil'sh poshyrenykh pokaznykiv [Comparison of financial stability of enterprises on the basis of the most common indicators]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and State*, 10, 87-92. [in Ukrainian].
3. Hrebenyuk, N. O. (2015). Dynamichnyy analiz finansovoyi stiykosti pidpryyemstv [Dynamic analysis of the financial stability of enterprises]. In *Teoriya ta praktyka derzhavnoho upravlinnya* [Theory and Practice of Public Administration]: Vol. 1 (38) (pp. 316-322). [in Ukrainian].

4. Savytska, H. V. (2005). *Ekonomichnyy analiz diyal'nosti pidpryyemstva [Economic analysis of activity of the enterprise]*. Kyiv: Knowledge. [in Ukrainian].
5. Hapak, N. M., & Kapshtan, S. A. (2014). Osoblyvosti vyznachennya finansovoyi stiykosti pidpryyemstva [Features of determining the financial stability of the enterprise]. In *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Seriya: Ekonomika [Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Economics]*: Vol. 1 (42) (pp. 191-196). [in Ukrainian].
6. Ihnatyshyn, M.V. & Altukhova O.V. (2014). Finansova stiykist' pidpryyemstva yak harantiya zabezpechennya platospromozhnosti [The financial stability of the enterprise as a guarantee of ensuring of solvency]. In *Naukovyy visnyk Mukachivs'koho derzhavnoho universytetu. Seriya: Ekonomika [Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series: Economy]*: Vol. 2 (2) (pp. 103-112). [in Ukrainian].
7. Ministry of Income and Fees of Ukraine (2013). *Pro napravlennya doopratsovanih Metodichnih rekomendatsiy shchodo vstanovlennya zahrozy vynyknennya, nakopychennya abo nepohashennya podatkovoho borhu ta provedennya analizu finansovoho stanu pidpryyemstv, yaki zvertayut'sya do orhaniv Mindokhodiv dlya rozstrochennya (vidstrochennya) hroshovykh zobov'yazan' (podatkovoho borhu) [About the direction of improved Methodical recommendations for the establishment of the threat of appearance, accumulation or non-tax debt and conducting of analyzing financial standing of enterprises that appeal to agencies of Ministry of Income and Fees for installment (deferred) financial liabilities (tax debt)]* (Letter 7017/7/99-99-11-02-03-17 on 2013, June 5). Retrieved from <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/gna/4001-7017.html> [in Ukrainian].
8. Website of the Agency for Development of Infrastructure of the Stock Market of Ukraine (2016). Retrieved from www.smida.gov.ua [in Ukrainian].

Chubka O. M. The financial stability of machine building enterprises: concept and evaluation.

There is no common approach to the concept of financial stability and determination of financial stability types in the economic literature and regulations. The purpose of this research is to generalize the theoretical foundations of financial stability and performance evaluation, and to analyse financial stability of machine building enterprises of Lviv region.

Taking into account the interpretations of scientists about the financial stability, they can be divided into two groups: the definition in the narrow sense (concept of financial stability identified with certain categories) and broad sense (stability through the interconnection of indicators). Since financial stability depends on various aspects of business, it should be viewed as a complex multifactorial concept.

The article gives characteristic of absolute and normal financial stability, crisis and unstable financial condition. Review of literature and regulations has shown that there are three most common options to determine the type of financial stability. According to the letter of the Ministry of income and fees of Ukraine from 05.06.2013 «On sending the finalized guidance» to determine the type of financial stability it is enough to calculate indicators such as the availability of working capital, availability of equity and long-term debt capital and total capital value. Scientists consider it necessary to compare these indexes with value of all stocks or just inventory ones, and based on these results to draw conclusions about the type of financial stability. The article defines the types of financial sustainability of machine-building enterprises of Lviv region in 2012-2014 by three listed options. The results determine that the type of financial stability is the same in three of the four companies analyzed by the method developed by the Ministry of income and fees and sources of funding when compared with the value of inventories.

Balance sheet items «inventories» reflects the cost of materials, which form the basis of manufactured products. Other elements of stocks (work in process, finished goods) is «derived» from inventory ones. Therefore, when determining the type of financial stability it is advisable to take into account only the inventories.

The study revealed the relationship between the value of the coefficient of financial independence and the type of financial stability; increasing the share of equity strengthens the financial stability of enterprises.

The article analyzes the performance of the major machine-building companies of Lviv, the impact of internal and external factors on their financial stability. The analysis concluded the absolute financial stability of JSC «Concern-Electron», GP «Lviv Armored Plant» and JSC «Drogobych Machine-Building Plant» and breach of financial balance at JSC «Drogobych Truck Crane Plant».

Keywords: financial stability, absolute financial stability, normal financial stability, unstable financial situation, financial crisis situation, equity, involved capital, rate of financial autonomy.

Чубка Ольга Михайлівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри фінансів Національного університету «Львівська політехніка» (e-mail: oliachubka@gmail.com).

Chubka Olha Mykhaylivna – Ph.D. (Econ.), Senior Lecturer of the Department of finance of the Lviv Polytechnic National University.

Надійшло 26.02.2016 р.